

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:

ESPERSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

A régiek és ujak.

Makó, jul. 18.

A régiek alatt is, az ujak alatt is az anyák értendőek. Mások voltak a régiek és egészen mások az ujak. Minden tekintetben mások.

Azonban az a párhuzam, melyet mi néhány rövid vonásban a régi és új anyák között vonni akarunk, nem vonatkozik minden anyai megnyilvánulásra, csupán egy, nemzetgazdasági szempontból fontos kérdésre: a feleségre, illetve az anya és gyermekek közötti viszonyra.

Közleményünkhöz az elszomorító perspektívát az ezelőtt 15 évvel felvett és az elmúlt évi anyakönyvek adják meg. Elszomorító adatok ezek. Tizenöt évvel ezelőtt alig volt Makó városának 30 ezer lakosa, ma holnap pedig megüti a 36 ezret. Tizenöt évvel ezelőtt, mikor 30 ezer lakosa volt Makó városának, csaknem kétszer annyi gyermek született, mint most, mikor 36 ezer ember él a városban.

Az emberek nem degenerálódtak testi erőikben, mert ez tényleg korlátozhatná az emberiség szaporodását, de igenis degenerálódtak lelkeikben nem a férfiak, hanem a nők, az anyák.

Régen láttunk családokat. Most csak házaspárokat látunk. A régi anyákat a gyermekek raja vette körül. Az ujak nagyobbára meddők maradnak. Egy, olykor pedig két gyermek képezi a családot és alkotja meg a köteleket férj és feleség között. A mai modern anya már két gyermeknél vétót kiált a jövődőknek. Fennen hirdeti, hogy nem lesz több. Hát honnan tudja? De úgy látszik, hogy mégis tudja, mert rendszerint bevállalja ígérete.

Káros tudomány ez. A nyugoteurópai kultúrával került be a gyom Magyarországra. Eleintén csak szór-

ványosan termelt. Ma elburjázott. Felsarjad a paraszt kunyhó irdatlan küszöbétől fel a főúri paloták művészi kivitelű oszlopos előcsarnokáig. Sok esetben ől meg anyákat és dönt romba családi boldogságot.

A baj onnan származik, hogy ma már az anyák telve vannak a feminizmus egy téves eszméjével. Ebből kifolyólag leányaikká belenevelik az anyaság utálatát. Rémképet állítanak gyermekeik elé az anya legszebb és legmagasztosabb kötelességeiről. Maguk az anyák hirdetik serdült leány gyermekeik előtt, hogy:

— A férj és feleség közötti viszony nincs helyesen megosztva. A feleség a világtérítés nehéz munkájának részese. Ezért szenved hónapokon át. A férj pedig minden baj nélkül éli le napjait.

Ezért van aztán az, hogy a mai fiatal anyákkal bizonyos időkben az idegesség miatt beszélni sem lehet. Meg keserítik a környezetnek, de különösen a férjnek életét.

Mi mások voltak a régi anyák! Ők valóban a folytatólagos világtérítés részeseinek tartották magukat. Ez a tudat isteni érzéssel töltötte el lelküket és büszkévé volt arra, mitől a mai anyák nemcsak fáznak, de ellene bűnös uton dolgoznak is.

Ugyancsak ama Nyugoteurópából beszámazó tévhit az oka annak is, hogy ma már ritkábbak a feleségek, hanem inkább csak férfi párjának lehet nevezni a nőt. Ha gyermeke születik, már egy héttel előbb ott eszik a háznál a dada, hogy bőségben ontsa tejét a jövődők emberének, a kis tehetetlen származásnak. A dada után jó „bonne”, a családi nevelés élő tiltakozása. Ezt követi a „nevelő”, aki mindent csinál, csak nem nevel.

A modern anya tulajdonképeni hivatását nem is ismeri. Ezer az ő elfoglaltsága.

Gyermekeivel, mert hiszen leginkább csak egyről vagy kettőről lelet szólni, nem foglalkozhatik. Szerinte neki részt kell venni a kenyérkeresésben. No, hát ez csak áltatás, hazudozás. A régi anyáknak is megvolt az étellel való küzdelmük, sőt ehhez még a legtöbbször egy rakás gyerek nevelése és gondozása is volt kapcsolva. Még sem volt a multban annyi hűtlen elhagyás, annyi válóper, mint van a jelenben.

Ne gondoljuk azonban, hogy ez csak a mi középosztályunknál van így. Nézzük meg, városunk azon részeit, hol a szegények laknak. A Honvédet, a munkásrúhákat lakóit. Ezekben is ritka ma a gyermek. A születést ők is korlátozzák. Ha pedig elvéve születik egy-egy, az anya gondozásba adja ki, hogy ő kenyeret keressen. Ez az eljárás pedig nem más, mint a dajka tartásnak egy szegényes módja.

Ha sokáig így megy ez a dolog, akkor ma holnap fölöslegessé lesznek a születési anyakönyvek.

A baj korlátozásának módjairól máskor szólunk. Anyait azonban már most is jelzünk, hogy e bajt korlátozni nem oly könnyű. Ellelne a társadalomnak a törvényhozással kell összefognia. Makón azonban addig is, míg ez bekövetkezik, jó lenne némelyik szülésznot megrendszabályozni, mert bizony ők már nem egy asszonyt elküldtek a más világra, de még több esetben gátolták meg Makóváros lakóinak szaporodását.

□ **Hat új petíció.** Ma ismét hat mandátum támadó kérdés érkezett be a Kuriához. Fráter Lóránd székelyhidi, Hencz Hugó selmecbányai, Andrics Tivadar mohácsi, Benyovszky Sándor gróf dunavecsei és Kun Béla hódmezővásárhelyi mandátumának megsemmisítését kérik a petícionálók. A hatodik petíciót a peéri kerületben a pótválasztáson elbukott

Markos Gyula hívei adták be Nemet Károly dr. mandátuma ellen. Ezzel együtt ma a petíciók száma ötvenhatra rug.

□ **Az új közoktatásügyi államtitkár.** Budapestről jelentik: A hivatalos lap legközelebbi száma közölni fogja, hogy a király Náray Szabó Sándort nevezte ki közoktatásügyi államtitkárnak. Náray Szabó Sándor Pécsen fog fellépni.

A felirati vita.

A képviselőház ülése.

— Express tudósítás. —

Makó, jul. 18.

Tizenegyedik napja folyik már a felirati vita változatlanul csekély érdeklődés mellett.

Návay Lajos alelnök negyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Bejelenti az elnök, hogy az igazolási állandó bizottság megalkult és elnökévé id. Erdélyi Sándort, jegyzőjévé Hegedűs Kálmánt választotta meg. Jelentést tesz az újabb petíciókról és felszólítja a még meg nem alakult bíráló bizottságokat, hogy alakuljanak meg.

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter tizenegy helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló jelentést terjeszt be.

Következik a felirati vita folytatása.

Zelenyák János azzal kezdi, hogy az egész ország politikusaiknak nagyjai a parlamentben találhatók, s mégis csodálattal látja, hogy a nemzet nagy politikai ideáljai nem realizáltak. A magyarság küzd a szabadságért, de ennek a törekvésnek nincs eléggé erős szöszölője a házban. A többség a szabadelvűséggel akarja fejleszteni az országot. De ez a fogalom idejét multta. A liberalizmus sem ismertető jele a manak. Most a szociális liberalizmus korszakát éljük. S ez a korszak első sorban az általános, titkos és egyenlő választói jogot követeli. Ő is ennek a híve, s még a magyarul tudást sem köti ki. Elég ha írni olvasni tud a választó.

Molnár János: A magyarul tudás elengedhetetlen!

Zelenyák János: Bizonyítgatja, hogy a magyarul tudás nem fontos. Az írni-olvasni tudók túlnyomó része magyar, tehát a magyarság érdekei megvannak védelmezve. Ha valaki nem tud magyarul, azért lehet jó hazafi. A kisczardák bajairól beszél és arról panaszkodik, hogy a gazdasági cselédek nagyobb bért követelnek, majd pedig az erkölcsök romlását fejtegeti.

Elnök: A beszédet olvasni nem lehet.

Zelenyák János tovább beszél a közigazgatás bajairól, s folyton belepislog a kéziratba.

Elnök (csenget): Ismét figyelmeztetem, hogy a beszédet olvasni nem szabad. Legalább nem feltűnően. (Derűtlenség.)

Zelenyák János követeli az egyházpolitikai törvények revízióját, különösen a felekezeti különlegesség eltörlését. A néppárt felirati javaslatát fogadja el.

Szemrecsányi György azzal kezd, hogy egy ellenzéki párt sem akarja megakadályozni az exlex megszüntetését.

Egy hang jobbról: Hát akkor minek beszél? (Zaj.)

Szemrecsányi György: Nem csupán üres szalmát. Beszélne kell a választási visszaélésekről és arról, hogy a közigazgatást mennyire be tudják fogni a kortes politikába. Foglalkozik a trónbeszéddel, amelyből megütözéssel konstatálja, hogy a királyt a kormány bevonta a pártpolitikába. *A gazdasági liberális ellen foglal állást*, mert ez honosította meg a rideg önzést. *Követeli a hitvallásos iskolák fenntartását*. Az egyetem bajairól beszél és ki kel az ellen, hogy az egyetem katedrájáról nemzetközi és ateista tanokat hirdetnek. *A krisztusi tanokat kell hirdetni*. Egyedül azt helyesli, hogy a trónbeszéd a katolikus autonómia megvalósítását igéri, de már előre tiltakozik az ellen, hogy az állam magának külön jogokat tartson fenn. Foglalkozik a választói reform kérdésével, a mely elől kitérni nem lehet. Rámutat a munkapártban tapasztalható ellentétekre, s kérdi, hogyan fogják megcsinálni a választói reformot, ha Tisza ellene van, Székely és Lukács miniszterek pedig mellette. Visszatér az 1896-i hirhéd Bányfi Jeszenszky féle választásokra.

Richter János (munkapárti pap): Akkor ön is még szabadelvű volt.

Szemrecsányi György: Akkor én még gimnazista voltam, de a képviselő ur akkor még néppárti volt. Örülök, hogy most megszabadultunk tőle. Ezeket a visszaéléseket is ugyanaz a Szalavszky intézte, aki most megmetyelvezte az egész fölvidéket. Sőt még kegyelmes urat csináltak belőle és a Szent-István-rendet is kapta. Széll Kálmán első munkája Szalavszky menesztése volt. A mostani kormány pedig rehabilitálta és Jeszenszky még maga mellé is vette a választások vezetésére ezt a notórius törvénytörőt. Tovább beszél a választási visszaélésekről.

Percel Dezső közbeszól: 1905-ben ön is mint szabadelvű képviselő jött be!

Fölkiáltások balról: Zsebkendő! (Zboray zsebkendőjét lobogtatja.)

Szemrecsányi nem tagadja, hogy mint szabadelvű választották meg, de ettől hamar megundorodott. Olyan ellenzéki küzdelmen ment keresztül, hogy ez őt ekszipálhatta. (Éljenzés balról.)

Sümegi Vilmos: Szép állapotok! Már Percel Dezső is mer beszélni!

Percel Dezső: Itt vagyok és beszélek. (Zaj.)

Baloldalon zsebkendőket lobogtatnak.

Elnök (csenget): Kérem a Ház mindkét oldalát, hogy őrizzük meg a tanácskozás rendjét.

Szemrecsányi folytatja beszédét és két óraker vége az ülésnek.

Balku Gyula.

Gyula bácsi meghalt.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Makó, jul. 18.

Fekete gyászlobogó leng alá a megyeház ormáról. Hirdeti, hogy meghalt a vármegyének egy öreg, nyugállományban levő főtisztviselője: *Balku Gyula* volt megyei árvaszéki pénztáros.

A délelőtti órákban csendesen, mint suttagás terjedt el a hír, hogy „meghalt Gyula bácsi,” mert hát így hívta őt a város kicsinyje—nagyja, fiatalja—vénye.

Nem jött halála váratlanul. A kórház csendes szobájából, hol életének utolsó napjait élte, már napokkal ezelőtt az a hír szivárgott ki, hogy *Balku Gyula* meghalt.

A szomorú híresztelés akkor nem bizonyult valóznak. Kérdőzködésünkre akkor tudatták velünk, hogy még él a jó öreg, de már akkor mondták nekünk, hogy nagyon gyenge és csak pár nap kérdése a bekövetkező halál.

A jóslat ma délelőtt teljesedett be. A 77 éves aggastyán minden haláltusa nélkül, csendesen jobb létre szenderült.

Balku Gyula ifjú korban került a megyéhez. Mindjárt a szabadságharc lezajlása után. Kezdte pedig hivatali működését a legalsóbb fokon és szorgalmával felküzdötte magát egyik főtisztviselői állásig. Árvaszéki pénztáros lett és ebben az állásban működött a legnagyobb becsületességgel csaknem két évtizeden át.

Mikor a megyei pénztárak állami kezelésbe mentek át, *Balku* nem akart az állam szolgálatába lépni, de különben 40 évi szolgálata is indokolta tette nyugdíjaztatását.

Ekkor nyugállományba vonult. Azután is itt élt közöttünk. Megjelent mindenütt. Feltűnt markans alakjával, érdekes előadási módorával az emberek társaságában.

Ereje csak két év óta hagyta el lassan. Most a tavaszszal csendes otthon keresett magának. A megyei közkórházat szemelte ki. Most még csendesebb lesz otthona, holnap helyezik el új otthonában örök nyugalomra.

Az elhunytól családja a következő gyászjelentést adta ki: Fajdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó apánk, nagyapánk, apósunk, illetőleg nagybátyánk bizturai *Balku Gyula* Csanádvármegye nyugalmazott árvaszéki pénztárnoka folyó hó 18-án délelőtt 3/4 10 óraker életének 77 ik évében, hosszu szenvedés után mindnyájunk nagy fájdalomra megszűnt élni. A boldogult hült teteme e. hó 19 én délután 6 óraker fog a római kath. temető kápolnájából a családi sírboltba örök nyugalomra tetetni. A szent mise áldozat e hó 20-án reggel 8 óraker a makói görög kath. templomban fog a mindenhatóknak bemutatni. Makó, 1910. július 18-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Sándor, Gyula, István, Ilona férjezett Takács Sándorné, Dénes gyermekei. *Balku* Sándorka, *Balku* Sándorka, *Balku* Mártha és Tamás, Takács Klementin, Ilona és Mariska unokái. Orosz Paula, Orosz Lujza férj. Marian Emilné kannohugai. Bayer Emilia

férj, *Balku* Sándorné, pilis szánthói Jurkovits Emma férj. *Balku* Gyulané, Oláh Rozália férj, *Balku* Istvánné menyei. Takács Sándor m. kir. honvédőrnagy veje.

NAPI HIREK.

— **Közgyűlés a megyén.** Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága néhány halasztást nem tűrő ügy elintézésére végett e hó 21-én *Tarnay Ivor* megyei főjegyző, helyettes alispán elnöklelte alatt rendkívüli közgyűlést tart. A rendkívüli közgyűlésre kitűzött ügyeket holnap kedden délelőtt tartandó ülésében készíti elő a vármegye állandó választmánya.

— **Árlejtés a városnál.** Makó város tanácsa ma délelőtt *Pákh* Kálmán gazdasági szaktanácsos elnöklelte alatt árlejtsést tartott a Kaszaperi pusztá bérletére. Csak egy ajánlkozó jelentkezett *Pelrovszky* S. Mihály régi bérlő személyében. A régi bérlő a hasznosbér ellenében hajlandónak nyilatkozott a szükségessé vált Kaszaperi magtárt 8600 korona költséggel 20 méter hosszúságban, 10 méter szélességben és 5 méter magasságban felépíteni. Minthogy azonban a régi bérlő az építési tervet és költségvetést mai ajánlatához nem csatolta, a tanács az árlejtsés ügyében nem döntött, hanem az illetőt utasította a tervek és költségvetés beterjesztésére és akkor végérvényesen a közgyűlés fog határozni.

— **Új tanács a törvényszéken.** A szegedi kir. törvényszéken eddig két büntetőtanács működött. A két tanács azonban munkával túlhalmozott volt. Évek óta sürgették tehát bírósági és jogszkörökben a harmadik büntetőtanács szervezését. Ez most meg is történik. *Rigó* Endre dr. törvényszéki bíró elnöklésével szep-tembertől új büntetőtanács fogmüködni, ami bizonyára nagy könnyebbségre lesz az ügyek menetének.

— **Felmérések.** Minden évben rendszeren szokott a szegedi felmérési felügyelőség Makó város területén felméréseket eszközölni. A felmérés a folyó évben sem marad el, amennyiben a felügyelőség értesítette a tanácsot, hogy a tolyó évben eszközözendő kataszteri felmérésekhez Temesvári Imre mérnököt küldte ki Makóra is kéri a hatóság támogatását.

— **Tanácsülés.** Makó város tanácsa ma délelőtt *Galambos* Ignác dr. polgármester elnöklelte alatt rendkívüli tanácsülést tartott, melyen a szolgaszemélyzet ruházatának árát utalványozták ki.

— **Tilos a fegyver.** A fegyvertartás korlátlan és szabad joga, mint az nálunk országszerte divik, nagyban hozzájárul a bűncselekmények szaporításához. Hevesvéru legénykék, akik nagyon hatalmasnak érzik magukat, ha revolver van a zsebukben, puska a kezükben, nem egyszer okoznak másoknak is, maguknak is szerencsétlenséget, pusztán csak azért, mert fegyver van náluk. Gyermekek kezébe is gyakran jut most fegyver, ami szintén gyakori szerencsétlenség okozója. Több törvényhatóság alkotott már fegyvertartási szabályrendeletet, melyben bizonyos feltételekhez köti a fegyver birtoká-

nak, különösen viselésének jogát. Hát bizony a mi vármegyénk több községében is jó volna, ha a csendőrség akkor, mikor a legények táncba mennek, elszedhetné tőlük a bicskát, revolvvert, botot, aminek semmi köze a mulatsághoz.

— **Nyomoznak a pénzügyőrök.** A makói pénzügyőrök most egy nagyon érdekes és bizalmas természetű ügyben nyomoznak egyenesen a pénzügyminiszterium utasítására. A titkos nyomozásra az adott alkalmat, hogy ujabban, különösen Makón hamisított Hölgy-cigarettaikat árasztották el. A hamisítványok nagyon kitűnőek és alig különböznek az állami gyárból kikerült cigarettáktól. Az eddigi nyomozás azt állapította meg, hogy a hamisítványok Szegeden készülnek, de a gyártó szövetkezet eddig még nem került hurokra.

— **Milyen idő lesz?** Meteor irja lapunknak: a július 16-iki változási nap után már meleg, száraz és állandóbb nyári időt várhatunk. A hónap végével ismét változatosabb idő jön, de csak inkább nyári futó esőkkel és kevés lehüléssel vegyest. Júliusnak még hátralévő változási napjai 16—19—22—29 és 30-a, amelyek közül a 16 és 29-ikiek a legerősebb hatásuak. Augusztus változási napjai 3—5—6—9—12—13—20—25—27 ikére esnek, amelyek közül a 3—9 és 25 ikiek a legerősebb hatásuak, a 3-iki meleg zivataros jelleggel, 9-iki változó lehüléssel s következő száraz jelleggel. 25-iki pedig csapadékos ígér, viharos jelleggel. Augusztus nyári jellegű meleg hónapnak ígérkezik, amidőn csak rövidebb tartamu lehülési időközöket várhatunk.

— **Megszökött béres.** Balez Vazul Gurahonról Makóra szakadt béres tegnap megszökött gazdasszonyától, Széll Viktóriától. Ma azonban a rendőrség elfogta és gazdasszonyához kísérte vissza.

— **Megszökött kasszatünder.** Az Abbázia kávéház kaszirnőjének az ideje pár nappal ezelőtt kitélt, de tovább is lakasadónőjénél maradt, honnan azonban éjjel több dolog ellopása után meglépett. A rendőrség körözteti.

— **Ékesszavu eszmadia.** A makói járásbírósnál egy tanyai atyafi állott vádlottként. Azzal volt vádolva, hogy szomszédját, aki eszmadiamester, megverte, mert a felesége körül látta legyeskedni.

Kihallgatták a majszer urat is, aki a következőleg választott a hozzá intézett kérdésekre:

— Azon vádilletmény alá tábláztatván általa, mintha én az ő feleségével viszonylatban találódtam volna, merő játszi képzelet azon súlyosbító körülménynél fogva, hogy nős állapoton viszonytalansági ellenében a vádmatti alaptalan kezelendő.

A bíró rászólt az ékes nyelvezettü eszmadiaira:

— Beszéljen egyszerűbben. Csak úgy, mintha otthon volna.

Mire a leintett magyar sértett önérzettel felelt a bírónak:

— Szives bocsánatkérésemet elmozdítván, bátor vagyok visszavonatközni ama kitéllel, hogy én tüzhelyi állapotomban is hasonlóképen fogva tárgyalok.

Az ékesszavu csizmadia-mestert természetesen a legnagyobb ráijesztéssel sem lehetett rábírní, hogy természetesen beszéljen.

— **Verekezés egy kocsmában.** Alig mulik el hét, hogy egyik vagy másik kocsmában ne legyen verekezés. Különösen pedig a vasárnapi italozások szülik ezeket. Tegnap délután is volt ilyen a Zöldfa utca végén levő kocsmában. Itt ugyanis alaposan felöntöttek a garatra *Bökönyi István* és *Szűcs Sámuel* nevű honvédi legények. Mikor fizetésre került a sor, mindent törni kezdtek úgy, hogy a rendőrnek kellett őket eltávolítani. Ellenök megindították az eljárást.

— **Toloncuton.** *Báló* Katain 18 éves leányt a győri rendőrség kereset nélküli csavargásban találta, azért haza toloncolta Makóra.

— **A Marosba fult.** Az aradi rendőrség ma arról értesítette Makó város rendőrkapitányi hivatalát, hogy tegnap fürdés közben *Dorucan Flóra* ottani kocsis leánya a Marosba fult és kéri a hullának Makón való megfigyelését.

— **Vendégszereplő lányok.** *Bunda Teréz* és *Grundel Lizi* németperegí fiatal, de feslett életű leányok jöttek, hogy itt pénzért árulják a szerelmet. E célból a vasúti vendéglőben szobát váltottak. A rendőr csakhamar elcsípte a két leányt. Bekísérte őket és ma haza toloncolják a szerelemnek e szemérmetlen közvetítőit.

Öngyilkos kis leány.

Atyja után a halálba.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Makó, jul. 18

Tegnap délután ismét öngyilkos lett Makón egy kis leány. Tizenhat éves volt csupán. Lelkét nem szállta ugyan még meg a szerelem romboló ábrándja. Nem ez a megszokott indok képezi hát annak okát, hogy eldobta magát az életet és soha ki nem heverhető bánattal töltötte meg egy özvegy édes anyának lelkét. Nem a szerelem a halál indoka. Ártatlan, tiszta lelke nem ismerte ezt az érzelmet, mely ma fölemel és holnap már a porba sujt.

A megélhetés gondjai sem győzték lelkét. Meg volt a minden napra valója. Ha nem túl nagy bőségben, de ezért nem volt oka zúgolódní. Más képezi az öngyilkosságának okát. Szerette édes atyját hártalanul. Ezt ragadta el oldala mellől most egy évvel ezelőtt a kéréhetetlen halál. Atyja halála után nem bírta őt megvigasztalni sem édes anyjának odaadó szerelme, sem testvéreinek törhetetlen ragaszkodása. *Más volt az ő lelke világa*, mint a legtöbb 16 éves lányé. Benne a bánat vert tanyát, melyet onnan kiűzni nem tudott a naponta folytatott munka, sem a szórakozás. De hisz' nem is kereste ő szórakozást, mert ha munkája megengedte, vagy ha lelkének gyótró bánata sürgette, kiment a temetőbe és leborult *szívet rászó zokogás között* arra a sírhalmorra, mely egy évvel ezelőtt domborult édes atyjának kihűlt földi maradványai fölé.

Az öngyilkos kis lány neve *Vojtás Julianna*. Apja *Vojtás Nán-*

dor cipész-mester volt. A kis Julianna rendkívül ragaszkodott édes apjához, ki két éven át betegeskedett. A kéréhetetlen halál nem kegyelmezett meg az édes apának. Most egy éve ragadta ki szerettei köréből. Ezóta volt vizsgálhatatlan a kis Juliska. Hiszen csak nem régen mondta keresztanyjának:

— Majd meglátja keresztanyám, nem élem túl édes jó apám halálának évfordulóját. Oda költözöm én is, hol ő pihen csendesen.

Ugy látszik, hogy ennek a szerencsétlen kis lánynak lelkéből a halál rémes gondolatát, az öngyilkosság szándékát az apa után soha meg nem szűnő, hanem folyton erősödő bánat váltotta ki, mert öngyilkossága előtt anyjának a következő levelet írta:

Kedves jó anyám, szeretett testvérem, ne haragudjatok, hogy az életfölváltoztatásommal új bánatot okozok nektek. Ne haragudjatok, hogy újból felszaggatom a sebet, mely apám halála óta lassan hegyedni kezdett. Az én lelki fájdalomra nem volt gyógyító ir e földön. Apám nélkül nem tudtam élni. Mellé temesettek hát! Ne haragudjatok! Szerető és bocsánatodat esdő leányod

Julesa.

Igy hangzik az öngyilkos leány levele. Minden szavából egy érzékeny léleknek igaz fájdalma árad ki. Szép apró betűvel írott levele közvetlen az öngyilkosság előtt készült el, mikor anyja rövid időre aludni ment, kisebb huga pedig a kapuba állott ki.

Borzalmas volt az anya ébredése. Kisebb leánya jött be a kapuból. A fás kamrába ment és kétségbe esett sikoltás közt kiáltotta:

— Jaj anyám, Juliska fölakasztotta magát.

E rémes kiáltásra ébredt fel az anya. Rohant a fás kamrába. Ott látta viruló, szép leányát köztelenül függeni, *már ellorzult arccal: halva.*

Csakhamar megjelentek a hatóság emberei is: *Csala Károly* rendőrkapitány és *Paku Imre* dr. városi főorvos. Dolguk már nem akadt, csak az anyát vigasztalták, ki keserves zokogás, szívet tépő kínok között hajta:

— Igen, igen oda temetlek drága gyermekem, a hová vágytál. Az apád mellé, a mellé a te jó apád mellé.

Megmérgezett kis gyermek.

A szülői gondatlanság áldozata.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Makó, július 18.

Azt szokták mondani, hogy az ittas embert, meg a kis gyermekeket az angyalok tartják kötőjükben és megóvják minden bajtól. A népmonda hite azonban nem bizonyul mindenkor igaznak, mert bizony az ittas embert is éri nem egyszer baleset. A kis gyermeket meg éppen ezer veszély fenyegeti. Szinte leskelődnek rája tűz, víz és a jó isten tudja, mi minden.

Mikor aztán egy-egy kis gyermeket a szülők gondatlanságából baleset éri vagy el is pusztulnak, megint elszólja magát a népmonda, hogy „az angyal kiejtette kötényéből.”

Ilyen eset történt ma a dél-előtti órákban Makón is, a Honvéd városrészben. Egy kis leány mérges csalmatokat evett és most élet-halál között lebeg.

Az eset története a következő:

Mészáros Istvánné honvédi asszony ma délelőtt kiment a piacra, hogy ott egyet-mást bevásároljon. Mig ő távo! fjárt a háztól, 4 éves Juliska nevű leányát az udvaron hagyta, hogy játszadozzék.

Az udvar egyik szögletében tömördek sok mérges csalmatok burjánzott fel. A kis leány anyja eltávozása után a csalmatok között játszadozott és abból jókora adagot meg is evett, mert mikor anyja haza jött, ott találta gyermekét eszméletlenül, kékszederjes arccal, kimeredt szemekkel.

Azonnal orvosért futottak. Legközelebb érték *Hubert Mihály* dr. városi orvost, ki a szerencsétlen gyermeket az első orvosi segélyben részesítette. Kimosta a gyomrát és ellenmérget adott be.

Valószínű azonban, hogy az orvosi segély már későn érkezett, mert a kis leány az ellenmérget befeccskendezése után csak pár percre tért magához.

Később megjelentek a helyszínen a rendőrhatalóság emberei is és a szülők ellen gondatlanság miatt megindították az eljárást.

Regény.

Képek a szabadságharoból.

Írta: egy volt 48-as honvédtűsér.

(27)

Két menyegző.

A viszontlátás örömein tulesve beszélte el azután, hogy egy különített csapat, melyhez az ő százada is tartozott, nagyobb czirkáló szolgálatot teljesített s a mint a helyzet és a körülmények mutatják, támadó csatára van kilátás; ez okból a sátort, melyben elhelyezkedtek, mindjárt reggel felpakolják s átvitelt Komáromba, ott egy szobát bérel *Etelkájának*, a hol nyugodtan várja be a következő nyek lefolyását, a mig ő visszatér és elviszi magával arra és oda, a hová a hadiszerencse vagy szerencsétlenség után a hadtest elvonulni kénytelen lesz.

Keserves éjszakája volt ezeknek hallatára *Etelkának*.

Alig multak el kinos, egyedül töltött napjai, máris újabb bizonytalanságok vártak rá.

Főhadnagyának minden vigasztaló szavai nem tudták lecsillapítani háborgó bus lelkületét.

Másnap kora reggel a tábori sátornak már csak a helye volt. Összegöngyölgetve felpakolták egy szekérre, átadva a számadó őrmesternek, hogy alkalomadtán ismét használatba vétessék. *Etelka* főhadnagyával *Komá-*

romba besétált, mig a tisztizolga a podgyásszal egy másik szekéren követte őket.

A *Rozália-téren* kapott egy jóra való hajósebernél alkalmas lakást *Etelka* számára.

XV.

Szent a katona kötelessége, főleg háborus időben. Így nem sok idő állt rendelkezésére a főhadnagynak. Ellátta kedvesét a szükséges költségekkel, melyek egy havi fedezetre is elégségesek lettek volna, holott ő csak néhány napi távollétével vigasztalta *Etelkáját*, azután a jó házigazda családjának figyelmébe és barátságába ajánlva őt, a tisztizolgát magával vive azon bátorító szavakkal, hogy közelében lévén, hirt adhat és hirt hozhat *Etelkájáról*, kikerülő minden női érzékenységeket, melyek az ő viharedzett lelkületét is befolyásolhatnák, rövid szívelyes bucsu után — a legjobbnak reményeége fejében — eltávozott legényével együtt, s rövid félóra mulva már századában parancsnokolt.

(Folyt. köv.)

Szerkesztőség: Hajnal-utca 13.
Kiadóhivatal: Kazinczy-utca 3.

Ügyes tanonczul felvételnek

Halász Károly

lakatos és fegyverművesnél.
MAKÓ. Szent István-tér.

Kiadó uri lakás.

Toldi- (ezelőtt Kis orosz) utcai házam, 4 padolt szoba, téli- és nyári konyha, 2 kamra, pince és

nagy kerttel együtt azonnal kiadó.
JUHÁSZ GYÖRGY,
— gör. kath. tanító. —

Jutányos áron **ELADÓ**

egy szabadalmazott, mérő készülékkel és új hitelesítésű bélyeggel ellátott

petroleum tartály.

Megtekinthető:

Papp Gyula

lakatos mesternél.

Ugyanott egy jómagaviseletű fiu

lakatos-tanoncnak

felvételik.

Önt is érdekli, hogy Károlyi Mihály legnagyobbított főtéri festék kereskedésében **Óriási raktárt** talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, koci és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormen-tesítő **olaj.** Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók. Terpentin, benzín, petrolum, elsőrendű gépkenő **olajok és zsirok,** Saját készíttetésű **meszelők, kefék, ecsetek** — dus — választékban.

ELADÓK!

Többféle házibutorok és két kevéssé használt kerékpár. Makón Szegedi-u. 14 sz. a. Páva utcával szemben.

Örömmel

ajánlják egymásnak az egész országban a **Lukács-féle „Harmat“**

krémet

mert eltünteti az arcról a szeplőt, májfoltot, pattanásokat s mindennemű arctisztálanságot. Kisimítja a ráncokat, himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üdebájos, ifju arcszint; az arc, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, elragadó báját kölcsönöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor., harmat puder 3 színben 1 kor., harmat szappan 1 korona.

Kapható: **egyedül** a készítőnél

Lukács Ferenc „Megváltó“ gyógyszer-tárában, **Aradi-u. Telefon szám 95.**

A Csokonai-utcában egy sarok ház, hol az épület egyik részében 25 év óta kitűnő forgalmu oooo

FÜSZER-üzlet,

ooo másik részében pedig ooo

VENDÉGLŐ

volt, haszonbérbe **KIADÓ.**

Értekezni lehet a tulajdonossal Csokonai utca 2745. szám alatt.

Szabó Mihály kiadja

a Dáli-ugarban levő **18 katasztrális hold földjét**

vetemény

alá egy évre. Értekezhetni a helyszínen. — Tanya-szám 74. —

Üzletmegnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyrődemű közönséget, hogy Dessenffy-téren Martonosi gyümölcskereskedő házában, ludpiaccal szemben

fűszer-, liszt- és terményüzletet

nyitottam. — Állandóan raktáron tartok legjobb minőségű fűszerárakat, kenyér-liszteket, melyeket legolcsóbb áráért árusítok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradtam ooo ooo ooo tisztelettel:

OLASZ GÉZA

Értesítés!

Értesitem a hus- és zsirfogasztó közönséget, miszerint a Korona épületében a Korona-bazár mellett levő

mészár- székemben

a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő hentes üzletet létesítettem, ahol *finom sertéshusok, zsirnak való, háj- és olvasztott zsir, füstölt, sózott és abált szalonna, nyári és friss kolbász, minden esie friss tepertő,* a legjutányosabb árakban kapható.

Nagyobb mennyiségű zsir, vagy zsirnak való vételnél árkedvezmény.

Ugyanott mindennap a legszebb és legfrissebb marhahusok kaphatók.

Minden nap friss, gyenge borju hus kapható.

Mészárszékem a délutáni órákban is nyitva.

A t. közönség b. pártfogását kérem, maradok kiváló tisztelettel:

Köteles Bálint

mészáros és hentes.

Pontos kimerés!

A legtisztább kezelés!

Sok pénzt

takarít meg

ha hirdetéseit

kizárólag a

Makói

„Független Ujság“

ban közli.

Pályázati hirdetmény

Az „Egyesült makói hagyma és zöldségtermelő kertészek értékesítő szövetkezete“

pénztárnoki állásra,

óvadékkal pályázatot hirdet.

A pénztárnok kezdőfizetése évi 1000 kor., havi utólagos részletekben folyósítva.

Kellően felszerelt pályázatok az **Igazgatóság**hoz címezve, **folyó hó 21-én déli 12 óráig** benyújtandók.

Makó. 1910. július hó 18.

Az igazgatóság.

Uj boroshordók

elsősztályu tölgyfából kaphatók a következő olcsó árakon:

10 literől	15 literig,	4 vassal,	1 darab	2 korona	60 fillér,
20	25	6	1	4	20
30	35	6	1	4	50
40	45	6	1	6	—
50	60	6	1	6	50
70	80	6	1	7	50
100	110	6	1	10	—
135	145	6	1	13	—
200	230	6	hektoliterre	7	50
250	850	8	—	8	50
1000	1500	8	ajtóval, hektoliterre	8	50
2000	3000	10	—	9	50

Meghitelesítve, kilorázva, a munkácsi állomáshoz kiszállítva és utánvét mellett feladva, előleg beküldése mellett értendő.

Árjegy: éket szüretelő edényekről készséggel küld:

Sztreha Endre kádár, Munkács, Oroszvég.

Olcsó bevásárlási forrás.

Értesitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy egy nagyobb üzletfelosztásnál jutányos árért átvett divatos **rőfös árúkat** u. m. selyem, szövet, vászon, kanavász, festőkartonstb. nagyon **jutányos árért árusítom.** Sok mindenféle **maradék félárban.** oo Szíves látogatásokat kér oo

Tamás Mihály rőfös divatkereskedő. Üzlete: LUD-piacz.

Pontos, szolid és azonnali kiszolgálás.